

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

від 13 липня 2023 року

Львів

№ 63/10-рк/к

Акціонерне товариство
«Оператор газорозподільної системи
«Івано-Франківськгаз»
[інформація, доступ до якої обмежено]

*Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), за результатами здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції суб'єктами господарювання на ринку надання послуг з приєднання об'єктів замовника до газорозподільних систем, в діях акціонерного товариства «Оператор газорозподільної системи «Івано-Франківськгаз» (далі – АТ «Івано-Франківськгаз», Товариство),

ВСТАНОВИЛА:

- (1) Згідно з відомостями, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (<https://usr.minjust.gov.ua/>), Товариство зареєстровано 12.11.1999 року (юридична адреса: [інформація, доступ до якої обмежено]; ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]). Основним видом діяльності Товариства є: [інформація, доступ до якої обмежено] (код КВЕД [інформація, доступ до якої обмежено]).
- (2) Згідно з постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор) від 29.06.2017 № 852, ПАТ «Івано-Франківськгаз» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації.
- (3) Додатком до постанови НКРЕКП від 29.06.2017 № 852 передбачено, що територією, де знаходиться газорозподільна система, яка перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПАТ «Івано-Франківськгаз» є територія [інформація, доступ до якої обмежено].

- (4) Постановою НКРЕКП № 911 від 31 травня 2019 року «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 29 червня 2017 року № 852 «Про видачу ліцензії на розподіл природного газу ПАТ «Івано-Франківськгаз» внесено зміни, а саме: аббревіатуру «ПАТ» замінено аббревіатурою «АТ».
- (5) З метою забезпечення споживачів можливістю отримання послуги розподілу природного газу АТ «Івано-Франківськгаз» здійснює приєднання об'єкту споживача/замовника до газорозподільних систем в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз».
- (6) Виходячи з наведеного, АТ «Івано-Франківськгаз» є суб'єктом господарювання в розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

1. ВИЗНАЧЕННЯ СТАНОВИЩА СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ НА РИНКУ

- (7) Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), Відділенням встановлено такі обставини щодо становища АТ «Івано-Франківськгаз» на ринку надання послуг з приєднання об'єктів замовника до газорозподільних систем в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз».
- (8) Згідно з пунктом 2.2 Методики етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, можуть змінюватися залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.
- (9) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який (які) випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.
- (10) Об'єктом аналізу є АТ «Івано-Франківськгаз» - суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність на ринку надання послуг з приєднання об'єктів замовника до газорозподільних систем в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз».
- (11) Об'єктом аналізу є ринок послуг з приєднання об'єктів замовника до газорозподільних систем.
- (12) Інша господарська діяльність АТ «Івано-Франківськгаз», крім послуги з приєднання об'єктів замовника до газорозподільних систем в зоні розташування розподільних газопроводів, що перебувають у власності, господарському віданні,

користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз», не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

- (13) Відповідно до пункту 4.1 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (14) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (15) Відповідно до пункту 30 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок природного газу», приєднання - сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуг транспортування чи розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газотранспортної або газорозподільної системи.
- (16) Газорозподільна система - технологічний комплекс, що складається з організаційно і технологічно пов'язаних між собою об'єктів, призначених для розподілу природного газу від газорозподільних станцій безпосередньо споживачам (пункт 6 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок природного газу»).
- (17) Діяльність з розподілу природного газу здійснюється оператором газорозподільної системи, яким відповідно до статті 1 Закону України «Про ринок природного газу» є суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із розподілу природного газу газорозподільною системою на користь третіх осіб (замовників) та відповідно до частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» є суб'єктом природної монополії.
- (18) Відповідно до положень пункту 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201, місце провадження діяльності – територія України, де розташовано магістральний газопровід з усіма об'єктами і спорудами, пов'язаними з ним єдиним технологічним процесом, або кілька таких газопроводів, якими здійснюється транспортування природного газу, та які зазначені в документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).
- (19) Оператор газорозподільної системи (далі - Оператор ГРМ) – суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює діяльність з розподілу природного газу газорозподільною системою, яка знаходиться у його власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації, відповідно до законодавства, та здійснює щодо неї функції оперативно-технологічного управління (пункт 4 глава 1 Постанови НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 «Про затвердження Кодексу газорозподільних систем», далі – Кодекс ГРМ).

- (20) Відповідно до постанови НКРЕКП «Про видачу ліцензії на розподіл природного газу ПАТ «Івано-Франківськгаз» від 29.06.2017 № 852 (із змінами), Товариство має ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз».
- (21) Згідно додатку до постанови НКРЕКП від 29.06.2017 № 852, територією, де знаходиться газорозподільна система, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації ПАТ «Івано-Франківськгаз», є територія [інформація, доступ до якої обмежено] (далі - територія газорозподільних систем АТ «Івано-Франківськгаз»).
- (22) Оператор ГРМ надає споживачу послугу з розподілу природного газу, яка включає в себе забезпечення цілодобового доступу споживача до газорозподільної системи в межах приєднаної потужності його об'єкта і розподіл (переміщення) належному споживачу (його постачальнику) природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки до межі балансової належності об'єкта споживання.
- (23) Розділом V Кодексу ГРМ визначено порядок приєднання об'єктів замовників (технічного доступу) до ГРМ, який поширюється виключно на взаємовідносини між Оператором ГРМ та замовником під час надання послуги з приєднання.
- (24) Згідно з абзацом другим пункту 3 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ, власники об'єктів будівництва або існуючих об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом.
- (25) За зверненням власника об'єкта чи земельної ділянки (замовника) про приєднання його об'єкта до ГРМ, Оператор ГРМ зобов'язаний забезпечити приєднання об'єкта (земельної ділянки) до ГРМ, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації), за умови дотримання власником (замовником) вимог цього Кодексу та чинного законодавства.
- (26) Таким чином, послуга приєднання об'єктів замовника до газорозподільної системи є товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище АТ «Івано-Франківськгаз».
- (27) АТ «Івано-Франківськгаз» видано ліцензію на право провадження господарської діяльності на ринку з розподілу природного газу в межах території газорозподільних систем, що перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз».
- (28) З метою отримання послуги з розподілу природного газу, в межах території газорозподільних систем, що перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз», споживачу необхідно здійснити приєднання об'єкта до газорозподільної мережі.
- (29) Отже, послуги з розподілу природного газу та приєднання об'єктів замовника до газорозподільної системи є взаємопов'язаними та надаються на території

газорозподільних систем АТ «Івано-Франківськгаз» одним суб'єктом господарювання - АТ «Івано-Франківськгаз».

- (30) Споживачами послуг приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж в межах території газорозподільних систем АТ «Івано-Франківськгаз», є юридичні та фізичні особи, що мають намір приєднатися до газопровідної мережі, що перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз».
- (31) Відповідно до пункту 5.1 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (32) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є: подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо; подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо; наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи); відсутність суттєвої різниці в цінах; взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (33) Пунктом 1 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ визначено, що власники об'єктів будівництва або об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом.
- (34) За зверненням власника об'єкта чи земельної ділянки (замовника) про приєднання його об'єкта до ГРМ Оператор ГРМ зобов'язаний забезпечити приєднання об'єкта (земельної ділянки) до ГРМ, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації), за умови дотримання власником (замовником) вимог цього Кодексу та чинного законодавства.
- (35) Нормами пункту 4 глави 1 розділу 5 Кодексу ГРМ передбачено, що приєднання об'єктів (земельних ділянок) замовника до ГРМ здійснюється на підставі договору на приєднання, що укладається за формами, наведеними у додатках 15, 16 до цього Кодексу. При цьому невід'ємною частиною договору на приєднання є технічні умови приєднання (додаток 17), які визначають вихідні дані для проектування газових мереж зовнішнього газопостачання від місця забезпечення потужності до точки приєднання, які будуються Оператором ГРМ, та вихідні дані для проектування та будівництва газових мереж внутрішнього газопостачання об'єкта замовника від точки приєднання до газових приладів і пристроїв замовника.
- (36) Отже, характерними умовами споживання послуги приєднання об'єкта замовника до газорозподільних мереж є те, що споживачі можуть отримати цю послугу лише

в межах тієї території, на якій пролягають газопровідні мережі Оператора ГРМ, характеристики яких є джерелом вихідних даних для складання технічних умов.

- (37) Відповідно до абзацу сьомого пункту 4 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ: якщо розробку проекту зовнішнього газопостачання забезпечував замовник, зазначений проект та його кошторисна частина мають бути погоджені Оператором ГРМ, при цьому один екземпляр проекту після його погодження передається (залишається) Оператору ГРМ. Погодження проекту зовнішнього газопостачання здійснюється Оператором ГРМ у строк, що не перевищує 15 днів, якщо інше не передбачено законодавством. У цей самий строк надається (у разі наявності) вичерпний перелік зауважень.
- (38) Згідно з пунктом 5 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, якщо в опитувальному листі та/або заяві на приєднання замовник визначає виконавцем будівельних робіт з прокладання газових мереж до його земельної ділянки іншого (крім Оператора ГРМ) суб'єкта господарювання (у тому числі, якщо тип приєднання підпадає під приєднання, що є стандартним), точка приєднання для об'єкта замовника визначається в існуючій газорозподільній системі Оператора ГРМ та збігається з місцем забезпечення потужності (максимально до нього наближена). У такому разі заходи, які забезпечуються Оператором ГРМ в рамках договору на приєднання, та вартість послуги Оператора ГРМ з приєднання об'єкта замовника (плата за приєднання) включають: закупівлю, встановлення та приймання в експлуатацію вузла обліку в точці вимірювання; розробку проекту зовнішнього газопостачання (за його необхідності та у разі визначення Оператора ГРМ виконавцем розробки цього проекту); підключення газових мереж зовнішнього в місці забезпечення потужності (за їх наявності); підключення газових мереж внутрішнього газопостачання замовника в точці приєднання; пуску газу на об'єкт замовника та укладання договору розподілу природного газу (технічної угоди) з урахуванням вимог цього кодексу.
- (39) Відповідно до пункту 9 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ Оператор ГРМ впродовж десяти робочих днів у міській місцевості та п'ятнадцяти робочих днів у сільській місцевості після надання йому замовником підтвердних документів про введення в експлуатацію газових мереж внутрішнього газопостачання та їх фізичну наявність в точці приєднання, а також передачі Оператору ГРМ одного екземпляра проекту внутрішнього газопостачання, зобов'язаний забезпечити підключення об'єкта замовника до ГРМ (фізичне з'єднання газових мереж зовнішнього та внутрішнього газопостачання) за умови дотримання замовником оплати вартості послуги з приєднання, якщо договором на приєднання не встановлений більш пізніший термін. При цьому на момент підключення до ГРМ газових мереж внутрішнього газопостачання Оператор ГРМ:
- забезпечує приймання вузла обліку в експлуатацію відповідно до вимог цього Кодексу;
  - складає та підписує відповідно до вимог цього Кодексу з власником газових мереж внутрішнього газопостачання заяву-приєднання до договору розподілу природного газу з його персоніфікованими даними або технічну угоду про умови приймання-передачі природного газу, передбачену цим Кодексом для суміжних суб'єктів ринку природного газу;

- складає та підписує з власником газових мереж внутрішнього газопостачання акт розмежування балансової належності газопроводів та експлуатаційної відповідальності сторін, який є невід'ємною частиною договору розподілу природного газу (технічної, угоди);
- здійснює заходи з унеможливлення несанкціонованого відбору природного газу на період до початку розподілу природного газу, в тому числі шляхом встановлення інвентарної заглушки та/або пломбування запірних пристроїв. Пуск газу в газові мережі внутрішнього газопостачання (на об'єкт споживача, суміжного суб'єкта ринку природного газу) здійснюється Оператором ГРМ в установленому законодавством порядку протягом п'яти робочих днів у міській місцевості та десяти робочих днів у сільській місцевості за умови укладання договору розподілу природного газу (технічної угоди) та після набуття споживачем (суміжним суб'єктом ринку природного газу) підтверджених обсягів природного газу на відповідний період.

Якщо на момент підключення до ГРМ і прийняття в експлуатацію вузла обліку, власник газових мереж внутрішнього газопостачання забезпечив укладення договору розподілу природного газу (технічної угоди), а також за наявності у нього підтверджених обсягів природного газу на поточний календарний період пуск газу в газові мережі внутрішнього газопостачання здійснюється Оператором ГРМ одночасно з підключенням до ГРМ та складанням акта приймання комерційного вузла обліку в експлуатацію.

- (40) Отримання юридичними та фізичними особами послуги з розподілу природного газу є неможливим без надання послуги приєднання об'єкта замовника до газорозподільної мережі, що знаходиться у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації Оператора ГРМ.
- (41) Разом з цим, у пункті 30 частини першої статті 1 Закону України «Про ринок природного газу» визначено, що приєднання - сукупність організаційних і технічних заходів, у тому числі робіт, спрямованих на створення технічної можливості для надання послуг транспортування чи розподілу природного газу, які здійснюються у зв'язку з підключенням об'єкта будівництва чи існуючого об'єкта замовника до газотранспортної або газорозподільної системи.
- (42) Таким чином, у Кодексі ГРМ визначено, що підключення газових мереж зовнішнього газопостачання в місці забезпечення потужності (за їх наявності), підключення газових мереж внутрішнього газопостачання замовника в точці приєднання та пуск газу на об'єкт замовника виконується Оператором ГРМ.
- (43) Отже, у споживачів відсутня можливість вибору підприємства, яке б надавало послуги приєднання об'єкта замовника до газорозподільної мережі, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз».
- (44) Враховуючи зазначене, за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей та умов використання товару, товарними межами досліджуваного ринку є послуга приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж, як така, що не має товарів - замінників.

- (45) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (46) Згідно з частиною першою статті 9 Закону України «Про ринок природного газу» господарська діяльність на ринку природного газу провадиться за умови отримання відповідної ліцензії.
- (47) Ліцензія на провадження господарської діяльності на ринку природного газу видається Регулятором в установленому законодавством порядку.
- (48) Відповідно до положень пункту 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з розподілу природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 16.02.2017 № 201, місце провадження діяльності – територія України, де розташовано магістральний газопровід з усіма об'єктами і спорудами, пов'язаними з ним єдиним технологічним процесом, або кілька таких газопроводів, якими здійснюється транспортування природного газу, та які зазначені в документах, що додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).
- (49) Відповідно до постанови НКРЕКП «Про видачу ліцензії на розподіл природного газу ПАТ «Івано-Франківськгаз» від 29.06.2017 № 852 (із змінами), Товариство має ліцензію на право провадження господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території газорозподільних систем, що перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз».
- (50) Отже, характерними умовами споживання послуги з приєднання об'єкта замовника до газорозподільних мереж є те, що споживачі можуть отримувати цю послугу лише в межах тієї території, на якій знаходяться газопровідні мережі Оператора ГРМ, характеристики яких є джерелом вихідних даних для складання технічних умов.
- (51) Враховуючи зазначене, територіальними (географічними) межами ринку послуги приєднання об'єкта замовника до газорозподільних мереж є територія ліцензійної діяльності АТ «Івано-Франківськгаз», а саме: *[інформація, доступ до якої обмежено]*.
- (52) Відповідно до пункту 7.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (53) Проведення господарської діяльності з розподілу природного газу в межах території газорозподільних систем, що перебувають у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз», Товариство здійснює на підставі отриманої ліцензії (постанова НКРЕКП від 29.06.2017 № 852).

- (54) Тобто, з дати отримання ліцензії і по даний час, Товариство є єдиним надавачем послуг з розподілу природного газу і протягом цього періоду структура ринку є незмінною.
- (55) Регламент про виготовлення технічних умов та погодження проектно-кошторисної документації на території виробничо-експлуатаційної діяльності АТ «Івано-Франківськгаз» затверджено протоколом засідання правління від 31.07.2018 № 23.
- (56) Тому, часовими межами ринку послуги з приєднання об'єкта замовника до газорозподільних мереж визначено період з серпня 2018 року до червня 2023 року, тобто проміжок часу, протягом якого залишались незмінні структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.
- (57) Відповідно до пункту 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (58) Власники об'єктів будівництва або об'єктів (земельних ділянок), які фізично не підключені до ГРМ, мають право на приєднання (технічний доступ) цих об'єктів до ГРМ, що на законних підставах перебуває у власності або користуванні (у тому числі в експлуатації) Оператора ГРМ, у порядку, визначеному цим розділом (пункт 1 глави 1 розділу V Кодексу ГРМ).
- (59) Характерними умовами споживання послуги з приєднання об'єкта до газорозподільних мереж є те, що споживачі можуть отримати цю послугу лише в межах тієї території, на якій пролягають газопровідні мережі Оператора ГРМ, характеристики яких є джерелом вихідних даних для складання технічних умов.
- (60) У споживачів відсутня можливість вибору підприємства, яке б надавало послуги приєднання до газорозподільної мережі в межах газорозподільної системи, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз».
- (61) Враховуючи вищезазначене, внаслідок особливостей надання послуги приєднання об'єктів замовника до газорозподільної мережі, конкуренція на ринку послуг приєднання об'єктів замовника до ГРМ в межах газорозподільної системи АТ «Івано-Франківськгаз» - відсутня, тому потенційні конкуренти у Товариства відсутні.
- (62) Відповідно до пункту 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (63) Для вступу суб'єктів господарювання на ринок послуг приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж існують адміністративні, економічні та організаційні бар'єри, які пов'язані із необхідністю отримання дозвільних

документів, наявністю у суб'єкта господарювання газорозподільної мережі або використання вже збудованої газорозподільної мережі, необхідністю побудови (модернізації) відповідної інфраструктури, що потребує значних капіталовкладень та тривалого часу.

- (64) Враховуючи технологічні особливості надання послуги приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж, АТ «Івано-Франківськгаз» в межах газорозподільної системи АТ «Івано-Франківськгаз», не має конкурентів на ринку послуг приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж, споживачі, замовники послуг приєднання об'єктів до газорозподільних мереж, не мають можливості отримувати такі послуги від інших суб'єктів господарювання.
- (65) АТ «Івано-Франківськгаз» здійснює господарську діяльність на ринку надання послуг приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж АТ «Івано-Франківськгаз».
- (66) АТ «Івано-Франківськгаз» здійснює діяльність з надання послуг приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж виключно в межах території, на якій розташовані його мережі, та є єдиним суб'єктом господарювання, який надає зазначену послугу в межах газорозподільної системи АТ «Івано-Франківськгаз».
- (67) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо: на цьому ринку у нього немає жодного конкурента; не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (68) Враховуючи зазначене вище, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», АТ «Івано-Франківськгаз» має ознаки суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж, в межах газорозподільної системи, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз» протягом серпня 2018 року - червня 2023 року.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (69) Відповідно до частини п'ятої статті 19-1 Закону України «Про ринок природного газу» Оператор газорозподільної системи або оператор газотранспортної системи, на підставі поданої замовником заяви, надає послугу з приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи відповідно до умов договору про приєднання, цього Закону, кодексу газорозподільних систем або кодексу газотранспортної системи,
- (70) Частиною шостою статті 19-1 Закону України «Про ринок природного газу» визначено, що замовник має право на свій розсуд обирати виконавця проектних та будівельних робіт з приєднання серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами

законодавства. При цьому витрати замовника, пов'язані з виконанням проектних та будівельних робіт, не включаються до складу плати за приєднання до газотранспортної або газорозподільної системи.

- (71) Відповідно до пункту 1 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ для приєднання об'єкта будівництва або існуючого об'єкта (земельної ділянки) до газорозподільної системи Оператора ГРМ їх власник (замовник приєднання) має звернутися до цього Оператора ГРМ із заявою про приєднання. Одночасно із заявою про приєднання замовник надає Оператору ГРМ виключний перелік документів, зокрема, заповнений опитувальний лист за формою, затвердженою Оператором ГРМ, у якому зазначаються технічні параметри об'єкта замовника, що має приєднатися до газорозподільної системи.
- (72) Абзацом третім пункту 1 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ передбачено право замовника обирати на свій розсуд виконавця проектних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства.
- (73) Згідно з пунктом 2 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ передбачено, що за відсутності зауважень до поданих документів або після їх усунення Оператор ГРМ протягом десяти робочих днів з дня реєстрації заяви про приєднання (або дати усунення зауваження) на підставі даних опитувального листа, поданих документів та параметрів місця забезпечення потужності і точки приєднання визначає тип приєднання замовника та у цей самий строк надає йому (у визначений в опитувальному листі спосіб) проєкт договору на приєднання, проєкт технічних умов приєднання та відповідні рахунки щодо їх оплати. Договір на приєднання та технічні умови приєднання набувають чинності з дати повернення їх Оператору ГРМ, підписаними замовником та за умови оплати вартості послуг з надання замовнику договору на приєднання та технічних умов приєднання, якщо вона передбачена чинним законодавством.
- (74) Положеннями частини сьомої статті 19-1 Закону України «Про ринок природного газу» передбачено, що у разі приєднання до газорозподільної системи замовник має право обрати виконавцем робіт з приєднання оператора газорозподільної системи та/або іншого суб'єкта господарювання, що має право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства.
- (75) Взаємовідносини оператора газорозподільних систем із суб'єктами ринку природного газу, а також правові, технічні, організаційні та економічні засади функціонування газорозподільних систем визначені Кодексом газорозподільних систем, затвердженим постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494.
- (76) Положенням пункту 1 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ передбачено, що для приєднання об'єкта будівництва або існуючого об'єкта (земельної ділянки) до газорозподільної системи Оператора ГРМ їх власник (замовник приєднання) має звернутися до цього Оператора ГРМ із заявою про приєднання, яка подається в довільній формі.
- (77) Одночасно із заявою про приєднання замовник надає Оператору ГРМ виключний перелік документів, зокрема, заповнений опитувальний лист за формою,

затвердженою Оператором ГРМ, у якому зазначаються технічні параметри об'єкта замовника, що має приєднатися до газорозподільної системи. Опитувальний лист має передбачати положення, згідно з якими замовник матиме право обирати на свій розсуд виконавця проектних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства. Оператор ГРМ не має права вимагати додаткової інформації від замовника, крім тієї, яка передбачена опитувальним листом та цим пунктом (із змінами, внесеними згідно з Постановою НКРЕКП № 2190 від 17.11.2021).

- (78) Відповідно до абзацу четвертого пункту 7 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ передбачено, що за ініціативою замовника (крім побутових споживачів) організацію і облаштування комерційного вузла обліку газу може бути здійснено суб'єктом господарювання, що має право на провадження відповідного виду діяльності згідно з вимогами законодавства, за рахунок такого замовника, який стає власником цього вузла обліку. У такому разі вартість цих робіт не включається в розрахунок вартості послуги приєднання.
- (79) Оператор ГРМ зобов'язаний розміщувати на своєму веб-сайті інформацію про умови приєднання до ГРМ, що на законних підставах перебуває в його власності або користуванні (у тому числі в експлуатації), та методологію встановлення плати за приєднання до газорозподільної системи, затверджену Регулятором.

3. ОБСТАВИНИ ПОРУШЕНИХ ПИТАНЬ

- (80) Відділенням проаналізовано інформацію про умови приєднання до ГРМ на офіційному сайті АТ «Івано-Франківськгаз» та надіслано до АТ «Івано-Франківськгаз» вимогу про надання інформації від 20.04.2023 вих № 63-02/920.
- (81) З відповіді, отриманої від АТ «Івано-Франківськгаз» листом від 12.05.2023 вх № 63-01/925 встановлено, що форму опитувального листа до заяви про надання послуг з приєднання до ГРМ затверджено регламентом про виготовлення технічних умов та погодження проектно-кошторисної документації на території виробничо-експлуатаційної діяльності, згідно з протоколом засідання правління АТ «Івано-Франківськгаз» від 31.07.2018 № 23. Дана форма відповідає вимогам Кодексу ГРМ.
- (82) Однак, форма опитувального листа, надана на вимогу Відділення та завірена АТ «Івано-Франківськгаз» (Додаток 1), не відповідає формі, розміщеній на офіційному сайті.
- (83) На офіційному сайті АТ «Івано-Франківськгаз»: <https://if.dsoua.com/app.php/ua/> у розділі «Наші послуги», підрозділі «Приєднатися до газових мереж» міститься інформація для споживачів про порядок здійснення кроків, необхідних для отримання послуги, із можливістю завантаження документів для заповнення (за посиланням <https://if.dsoua.com/app.php/ua/services/pidkljuchiti-gaz/join-gas-network/id/prijednatisja-do-gazovih-merezh-2054>):

Стандартне приєднання

Критерій надання послуги:

- Відстань від точки забезпечення потужності до точки приєднання не перевищує 10 м у міській та 25 м у сільській місцевості.
- Потужність об'єкта газоспоживання не перевищує 16 м³ за годину.

Вартість послуги:
Надається за ставками плати за приєднання встановленими НОУРЕ для кожної області, м.ст Києва та Севастополя окремо.

Строки надання послуги:
Стерж виконання усього комплексу робіт не може перевищувати тримісячний термін.

Кроки замовника:

- Звернутися до газорозподільного підприємства:
  - написати заяву
  - заповнити опитувальний лист
  - надати документи, що підтверджують право власності чи право користування на об'єкт.
- Підписати Договір на приєднання до газових мереж:
  - протягом 15 днів з дня виставлення заяви газорозподільне підприємство надає замовнику проект договору на приєднання до газових мереж та ТУ на внутрішнє газозастосування;
  - газорозподільне підприємство забезпечує в установленому порядку приєднання об'єкта замовника протягом тримісячного терміну з дати оплати вартості послуг з приєднання.
- Розробити проект на внутрішнє газозастосування та ввести в експлуатацію систему внутрішнього газозастосування.

Для отримання послуги зі «Стандартного приєднання» замовнику необхідно:

- звернутися у центр обслуговування клієнтів "104.ua Клієнтський простір";
- написати відповідну заяву;
- заповнити опитувальний лист;
- надати документи (копії), підтверджуючі право власності чи право користування замовника на землю чи об'єкт газоспоживання.

Нестандартне приєднання

Критерій надання послуги:

- Відстань від точки забезпечення потужності до точки приєднання перевищує 10 м у міській та 25 м у сільській місцевості.
- Потужність об'єкта газоспоживання перевищує 16 м³ за годину.

Вартість послуги:
Визначається проектно-кошторисною документацією на зовнішнє газозастосування індивідуально для кожного випадку приєднання.

Строки надання послуги:
Стерж виконання усього комплексу робіт та погодження технічних умов оплати визначається договором на приєднання до газових мереж.

Кроки замовника:

- Звернутися до газорозподільного підприємства:
  - написати заяву
  - заповнити опитувальний лист
  - надати документи, що підтверджують право власності чи право користування на об'єкт.
  - отримати технічні умови на зовнішнє та внутрішнє газозастосування.
- Забезпечити розроблення проектно-кошторисної документації на зовнішнє газозастосування:
  - на підставі отриманих технічних умов замовник забезпечує проекти і виконавчі роботи та надає проектно-кошторисну документацію газорозподільному підприємству, а її вартість є складовою частинкою плати за приєднання.
- Підписати Договір на приєднання до газових мереж:
  - після виходу замовником погодженої проектно-кошторисної документації на зовнішнє газозастосування (кошторисові документи) підприємство протягом десяти робочих днів надає замовнику договір на приєднання до газових мереж.
  - стерж виконання робіт із забезпечення приєднання визначається договором на приєднання до газових мереж.
- Розробити проект на внутрішнє газозастосування та ввести в експлуатацію систему внутрішнього газозастосування.

Особливості нестандартного приєднання:

- якщо проектно-кошторисною документацією на зовнішнє газозастосування передбачено створення додаткової потужності в місці забезпечення потужності, плата за приєднання визначається пропорційно величині потужності, заявленій замовником, відносно загальної величини потужності, передбаченої проектом;
- додаткові витрати для виконання в певному обсязі робіт фінансуються за рахунок пропорційної частки наступних замовників (за їх наявності), які приєднуються до того самого місця забезпечення потужності, також за рахунок коштів, залучених ПП (ГПП) як поворотна фінансова допомога від замовників;
- джерелом повернення поворотної фінансової допомоги є плата за приєднання замовників, що приєднуються до того самого місця забезпечення потужності, та складовий тарифу на транспортування природного газу магістральними трубопроводами або тарифу на транспортування природного газу розподільними трубопроводами.

Для замовлення послуги із «Нестандартного приєднання» замовнику необхідно:

- звернутися у центр обслуговування клієнтів "104.ua Клієнтський простір";
- написати відповідну заяву;
- заповнити опитувальний лист щодо технічних характеристик об'єкта системи газоспоживання;
- надати документи (копії), підтверджуючі право власності чи право користування замовника на землю чи об'єкт газоспоживання;

- отримати технічні умови на зовнішнє та внутрішнє газопостачання (протягом 15-ти робочих днів з дня реєстрації заяви).

- (84) При цьому, як для стандартного приєднання, так і для нестандартного приєднання, на сайті АТ «Івано-Франківськгаз» передбачена можливість завантаження документів для заповнення (заява та опитувальний лист).
- (85) Відділенням здійснено аналіз електронної форми бланку опитувального листа до заяви про приєднання до ГРМ, розміщеної на офіційному сайті АТ «Івано-Франківськгаз» та встановлено, що форма Опитувального листа до заяви про приєднання до ГРМ, яка розміщена на офіційному сайті АТ «Івано-Франківськгаз», не узгоджується з абзацом третім пункту 1 глави 2 розділу V Кодексу ГРМ, а саме: замовник приєднання об'єкта до ГРМ не має можливості обирати на свій розсуд виконавця проектних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідних видів діяльності згідно з вимогами законодавства, оскільки, форма опитувального листа не передбачає таких даних, що підтверджується знімком екрану опитувального листа, розміщеного на сайті АТ «Івано-Франківськгаз» (Додаток 2).
- (86) АТ «Івано-Франківськгаз», у період з серпня 2018 року до червня 2023 року, є єдиним надавачем послуг з приєднання до ГРМ, а отже, господарських стосунків з ним неможливо уникнути через відсутність альтернативних джерел отримання послуги, його поведінка може завдати шкоду конкурентам (на ринку будівельних робіт) та споживачам, які хочуть приєднатись до газових мереж і мають бажання обрати виконавцем робіт із проектних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу іншого суб'єкта господарювання, який має право на провадження відповідних видів діяльності згідно з вимогами законодавства.
- (87) Зазначені роботи мають право надавати суб'єкти господарювання, на підставі кваліфікаційних сертифікатів окремих видів робіт (послуг) за напрямом «інженерно-будівельне проектування», виданих відповідальним виконавцям.
- (88) Як встановлено Відділенням, з інформації, яка міститься у відкритому доступі за посиланням <http://vugip.org.ua/get-the-certificate/>, в Івано-Франківській області таких сертифікованих виконавців є значна кількість.

4. КВАЛІФІКАЦІЯ ОЗНАК ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (89) За умов існування значної конкуренції на ринку послуг з приєднання об'єкта до газорозподільних мереж такі дії АТ «Івано-Франківськгаз» були б неможливими, адже, споживачі мали б можливість на свій розсуд обирати виконавцем робіт із проектних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу суб'єкта господарювання, який має право на провадження відповідного виду діяльності.
- (90) Згідно з частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести

до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживання, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку, є зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку.

- (91) Відповідно до частини третьої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється.
- (92) Отже, дії акціонерного товариства «Оператор газорозподільної системи «Івано-Франківськгаз», які полягають у розміщенні на своєму веб-сайті інформації щодо умов приєднання до ГРМ, в якій відсутня можливість обирати іншого, крім АТ «Івано-Франківськгаз», виконавця робіт із проектних, будівельних робіт з приєднання та робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідних видів діяльності, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, яке передбачене частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж, в межах газорозподільної системи, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз», що можуть призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, що затверджене розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 року №32-р, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 року за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Колегія)

РЕКОМЕНДУЄ:

акціонерному товариству «Оператор газорозподільної системи «Івано-Франківськгаз» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація, доступ до якої обмежено]) припинити дії, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг приєднання об'єктів замовника до газорозподільних мереж, в межах газорозподільної системи, що перебуває у власності, господарському віданні, користуванні чи експлуатації АТ «Івано-Франківськгаз», шляхом розміщення на своєму веб-сайті, в опитувальному листі до заяви про приєднання до ГРМ, інформації про можливість замовника на свій розсуд обирати виконавців проектних, будівельних робіт з приєднання та

робіт зі встановлення вузла обліку газу серед суб'єктів господарювання, які мають право на провадження відповідних видів діяльності.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єктом господарювання, якому вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи необхідно повідомити Колегію Відділення у 10-денний строк з дня їх отримання.

Частиною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова Колегії,
голова Відділення

Андрій КАШНІКОВИЧ

ОПИТУВАЛЬНИЙ ЛИСТ
до заяви про надання послуг з приєднання до ГРМ

Замовник _____

1. Характеристика об'єкта газифікації Замовника

Назва та опис об'єкта _____

Вид споживача _____

Функціональне призначення _____

Адреса об'єкта _____

Вид місцевості _____

Стан об'єкта _____

Форма власності будівлі _____

Загальна площа _____

Опалювальна площа _____

2. Характеристика земельної ділянки Замовника

Кадастровий номер № _____

Форма власності земельної ділянки приватна власність

3. Перелік газового обладнання

Назва обладнання	Заплановане до встановлення				Існуюче обладнання				Обладнання підлягає демонтажу			
	Потужність одиниці обладнання (кВт)	Година витрати газу одиницею обладнання (м3/год)	Кіл-сть обладнання (шт)	Загальні витрати газу обладнання (м3/год)	Потужність одиниці обладнання (кВт)	Година витрати газу одиницею обладнання (м3/год)	Кіл-сть обладнання (шт)	Загальні витрати газу обладнання (м3/год)	Потужність одиниці обладнання (кВт)	Година витрати газу одиницею обладнання (м3/год)	Кіл-сть обладнання (шт)	Загальні витрати газу обладнання (м3/год)
Усього												

4. Розрахункові параметри реконструкції

Технічна (існуюча) потужність, в точці приєднання (*Заповнюється для заяв на реконструкцію) _____ (м3/год)

Технічна (пропускна) потужність, замовлена в точці приєднання _____ (м3/год)

Резерв потужності для забезпечення нових приєднань в точці приєднання** _____ (м3/год)

Загальна технічна (пропускна) потужність в місці її забезпечення, що має бути створена _____ (м3/год)

**Відомості про третіх осіб (Заповнюється в разі зазначення резерву потужності):

5. Дані про вузли обліку газу (Заповнюється при наявності діючого ВОГ)

Найменування	Дата випуску	Дата перевірки	Дата чергової перевірки	Власність ВОГ	Наявність роз'єму НЧ
Відсутня інформація					

6. Ділянки газопроводу та газове обладнання між ВОГ та точкою балансового розмежування (Заповнюється при наявності акта розмежування)

Тип ділянки газопроводу	Категорія тиску (Мпа)	Довжина (п.м.)
Відсутня інформація		

7. Відмітка про підписання опитувального листа

Своїм підписом, Я надаю добровільну згоду АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ОПЕРАТОР ГАЗОРОЗПОДІЛЬНОЇ СИСТЕМИ «ІВАНО-ФРАНКІВСЬКГАЗ» на отримання, збереження та обробку моїх персональних даних, згідно з чинним законодавством та можливу їх передачу третім особам, з метою забезпечення реалізації цивільно-правових відносин необхідних для виконання цієї заяви.

_____ (дата)

_____ (особистий підпис Замовника/Представника Замовника)

_____ (П.І.Б. Замовник/Представника Замовника)

Довірність представника _____